

LIETUVA

LITHUANIAN DAILY

Kopija 2 c.

Published and distributed under permit (No. 582) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois.
By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Copy 2c

Sav. XXVI
Metai Dien. II

CHICAGO, UTARNINKAS, VASARIS (February) 25, 1919 m.

No. 47

Lyga turi būti— —sako Wilsonas.

Trockis mušis su lenkais iki galui.

Užmuše Afganistano Emirą.

24 I. W. W. suareštuoti.

WILSONO KALBA.

Bostonas, vasario 24 d.— Prezidentas Wilsonas, vakar sugrįžęs Amerikon, šią dieną laikė savo pirmą prakalbą Mechanics' Hall svet. Bostone. Savo prakalboje prezidentas gynė Tautų Lygą, kurią nekurie Amerikos senatoriai mėgina kritikuoti. Prezidentas sako, kad, nepaisant šitos kritikos, jis yra įsitikinęs, jog Amerikos žmonės stovi už Tautų Lygą ir kad jis apie tai neabejoja, kad jo gislose kraujas plaukia.

Prezidentas pasakė, kad Europos žmonės yra pasiryžę tokią Tautų Lygą įsteigti ir jie nesustos, pakol jos neįsteigs.

„Aš nesakau apie valdžias—sakė prezidentas,—bet apie žmones, kurie prižiūrės, kad jeigu jų dabartinės valdžios neišpildys jų noyr, tai kas nors kitas išpildys.“ Ir dabartinės valdžios žino tai.

Vilties Ašaros.

Savo prakalboje prezidentas Wilsonas, tarp kitko, štai kaip išsitarė:

„Ką mes tenai [Taikos Konferencijoj] darome, yra tas, idant išgirsti visą bylą, kurie yra labiausiai užinteresuoti. Man puolė į akis moderacija [nedideli reikalavimai] tų, kurie atstovauja tautinius reikalavimus.“

„Aš mačiau ašaras akyse vyrų, kurie prašė tenai pripažinimo tautinių troškimų, bet tai nebuvo skausmo ašaros, bet ašaros karštos vilties.“

„Visoj Europoj nėra tokios tautos, kuri žiūrėtų su nepasitikėjimu į Suvienytą Valstijų planą. Ar buvo kas nors panašaus kada nors pirmiau?“

Prezidentas Wilsonas iškalbingai prirodinėjo, kad Amerika turi geriausią vardą Europoje, nes visos šalys tiki į tai, kad Amerika stoji šion karėn už augstų idealų apgynimą, kaip „žmonijos prietelius.“ Todėl visos Europos šalys ir tautos turi didžiausią pasitikėjimą Amerikos šalim.

Bet kadangi jos turi pasitikėjimą Amerika, tai Amerika iš savo pusės turi padaryti ką nors tokio, kas ta

pasitikėjimą pateisintų.“ Da bar visos tautos Europoje—sakė prezidentas—yra sustiprintos viltimi, kad viso pasaulio tautos sujungs savo moraliską ir fizišką jėgą tuo tikslu, idant teisybė paimitų viršų. Kas būtų, jeigu Amerika užviltų tame pasauli? Visos tautos vėl susispaus į priešingus vienas kitam būrius ir tuomet Taikos Konferencijos delegatai važiuos namo, nuleidę galvas ant krutinių, nes jiems nepasisekė. Mes paliktume tuomet ant Taikos Konferencijos stalo tik tai naują gadinį „popiergalį.“

Kalbėdamas apie Taikos Konferencijos lėtą pirmynžangą, prezidentas pateisino tai tuomi, kad jai prisieina padidinti ir išristi klausimus, kurie paliečia beveik kiekvieną tautą visam pasauliui.

Karštas Priėmimas.

Apie 8,000 žmonių prisigudro į svetainę pasiklausyti prezidento Wilsono prakalbos ir tie 8,000 buvo laimingi, kad tikėtis gavo; norinčių svetainėn įeiti buvo apie 150,000. Prezidentas atvyko svetainėn 2:30 po pietų. Jam pasiekus durų kanuolių baterija iššovė prezidentiską salūtą—21 šūvį; gi benas salės viduryje užtraukė „Hail the Chief“ (Buk pasveikintas, Vade!).

Didelė paroda lydėjo prezidentą nuo uosto iki salės; tukstančiai susirinkusių gatvės žmonių sveikino savo šalies sugrįžusį prezidentą. Po prakalbos prezidentas tuojau įsėdo į specialų traukinį, kuris pusiau penktą apleidė Bostoną, traukdamas į Washingtoną.

Prezidentas mano išbuti Amerikoj nedaugias sąvartės-pusantrės ir vėl grįžti Paryžiui Taikos Konferencijos užbaigimui.

PREZIDENTAS BOSTONE.

Boston, Mass., vasario 24. Prezidentas Wilsonas, vos sugrįžęs iš Europos svečiavosi Bostone, kur jį visur sutikdavo entuziastiškai. Pasveikinti prezidentą atvyko delegatai iš visų Naujosios Anglijos dalių.

Prezidentas Wilsonas kalbėjo Mechanics salėje, ku-

Lenkia galvas

„Stiprios Lenkijos“ obalsis daugiausiai remiasi ant lenkiškų pinigų. Lenkai pasirupno, kad jų nepritruktų.

rion telpa 8,000 ypatų, bet įžangos tikietai į prakalbas buvo išpirkta gan senai. Salės namas buvo išpuoštas vėliavomis visų šalių, dalyvavusių karėje prieš vokiečius.

Prezidento kelionė buvo nelengva, nes ant jurių, beveik visą laiką viešpatavo didelės audros, be to ant laivo taipgi viešėjo ir ispaniškoji influenza, ir daugelis vietoje kajutų, buvo laivo ligonbutyje.

Vos Neišliko Nelaimė.

Laivas George Washington, kuriuo važiuo prezidentas Wilsonas, kad biskį, tai būtų užplaukęs ant sekumos, arti vienos iš apkraščio salų, bet pirm plaukęs narlaivių naikintojas Harding su laiku tai užtėmijo ir davė signalą. Tada visi laivo inžinierai buvo paleisti atgal ir laivas trumpame laike sustojo dar gilioje vietoje.

Laivą George Washington netoli nuo Bostono sutiko aštuoni narlaivių persekiojai, kurie ir lydėjo prezidentą iki krašto.

Prezidentas Wilsonas vasario 24 d., 4:30 popiet išvažiavo į Washington, D.C., bet ne laivu, o specialiu traukiniu. Gi laivas George Washington plauks New Yorkan ir nuvež apie 2,000 kareivių, kurie pervažiavo iš Europos sykiu su prezidentu Wilsonu.

BOSTONE SUAREŠTUOTA 25 SUFRAGISTES.

Boston, Mass., vasario 24. Čia suareštuota 25 sufragistės, kurios demonstratyviai srovėjo ties Valstijos Namu ir nesijudino iš vietos, kuomet joms liepta prasišalinti. Jos turėjo vėliavas su parašais: „Ponas Wilsonas, ką gero darai dėl sufragizmo?“ ir „Kada duosi mums laisvę?“ Tarpe suareštuotų yra atvykusių ir iš kitų valstijų.

SUAREŠTUOTA VYRAS PRIE WILSONO HOTELIO

Boston, Mass., vasario 24. Čia suareštuota vyras, kuris bandė įsiskverbti hotelin, kuriame buvo apstojojes prezidentas Wilsonas. Pas suareštuotąjį rasta revolveris ir gelžgalis. Jis atsisakė aiškinti, kokis jo užsiėmimas.

TROCKIS MUŠ LENKUS.

Varšava, vasario 24 d.—„Mes turime kariauti su lenkais iki paskutinio kareivio“—pasakė Trockis savo kariūnėn, esančiai ant Smolensko-Minsko fronto. Kariūnėn, sakoma, paliepta eiti ant Baranavičių stoties. Sakoma, Trockis manąs duoti Lenkams „lekciją“ ypatin gai todėl, kad jis neapkenčia Iadarewskio.

AFGANISTANO VALDOVAS UŽMUŠTAS.

Londonas, vasario 24 d. Gauta žinių per Kabulą (miestas kalnuose Angliškos

Indijos), kad Afganistano valdovas Hobibullah Chan tapo užmuštas vasario 20 d. Smulkmenos apie užmušytą nėra žinomos, taipgi nieko nežinia apie likimą užmušėjų. Iš pranešimo tik tiek tegalima suprasti, kad Chanas buvo mirtinai nušautas anksti ryte stovykloje Laghman.

Hobibullah užėmė sostą 1901 m., su Anglijos pagalba; ir pats Afganistanas yra po Anglijos protektoratu. Laikė Europos karės, Turkija ir Vokietija labai gundžiusios Afganistaną prisidėti karėn prieš talkininkus, bet jie savo tikslo negalėjo atsiekti.

Hobibullah turėjęs keturias pačias. 1907 metais jis važinėjo Indijoje ir, susipažinęs su Manchesterio kunigaikščiu šeimyna, norėjęs nupirkti nuo kunigaikščio jo pačią, buvusią amerikietę, Heleną Zimmerman iš Cincinnati.

SUAREŠTUOTA 24 I.W.W. NARIAI.

Nužiurima Suokalbis ant Wilsono Gyvasties. Philadelphia, Pa., vasario 24 d.—Čia suareštuota 10 kubiečių ir ispanų, narių I. W. W. Kaip spėjama areštas įvyko sąryšyje su areštu New Yorke.

Pas suareštuosius rasta daug įvairios literatūros, kurios išekzaminavimu užsiima Philadelphia policija.

Sako rengiasi išpjauti Intelligentus Lietuvoj.

Maistą esą Gabena Rusijon.

Lietuvių Biuras, esantis tai Lietuvoje daugiau mobilu prie „Committee on Public Information“ New Yorke, prisiunčia mums sekantį pranešimą nuo p. K. Pakšto, Amerikos Lietuvių pasiuntinio; pranešimas yra pasiųstas iš Berno, Šveicarijoj, ir datuotas gruodžio 30 dieną, 1918 m. Už žinių teisingumą atsako, žinoma, pranešėjas.

Užinant bolševikų gaujoms, Lietuvos valdžia persikėlė iš Vilniaus Kaunan.

A. Smetona ir M. Yčas visgi sugrįžo iš Berlino Lietuvon, o Šveicarijon atvažiuoja Klimas ir Lastauskas (baltgudis) dirbti prie Lietuvos pasiuntinytės.

Kapsukas jau Vilniuje ir organizuoja bolševikišką štabą. Artimiausiu Kapsuko pagalbininku yra Aidukevičius, pas kurį yra sąrašas Lietuvos inteligentų, išpjauti paskirti. Papjovimui paskirti katalikų, krikščionių demokratų, pažangiečių, santariečių ir dešinesnių socialistų nužiūrėti inteligentai.

Pirmas Kapsuko parėdymas Lietuvoje tai sukonfliktuoti Lietuvos maistą ir pasiųsti Rusijon, ypač Petrogradan. Kapsukas parsikvietė keletą bolševikų pulkų iš Rusijos, o jei tų neužteks,

visi suareštuotieji esą kalėjime.

K. Pakštas.

PASKUBINSIĄ TAIKĄ.

Paryžius, vasario 24 d.—Taikos Konferencijoj pasta romis dienomis, sakoma, įvyko stambi upo permaina. Net ir atsargiausi diplomatai, kurie pirmiau buvo palinkę trukdyti dalykus, dabar, sakoma, stovi už tai, kad Taikos Konferencijos svarstymus kiek galint pasukubinti. Tos priežasties dėl tikimasi, kad galutinai taikos sutartis bus padaryta daug anksčiau negu tikėtasi.

CLEMENCEAU GYVASTIS NEPAVOJUJE. Paryžius, vasario 24 d.—Apie sveikatos stovį Francijos premiero Clemenceau ateina geresnių žinių. Doktorai sako, kad pavėjus jau visiškai praėjęs ir tikimasi greito pasigerinimo premiero sveikatoje.

ORAS. Chicagoj ir apielinkėj: lietūs, arba sniegas; seredovietomis sniegas ir šalčiau. Saulėtekis 6:32; Saulėlydis 5:35. Mėnulio tekėjimas 3:44; naktis.

Žinios iš Lietuvos.

KRETINGA.

Birželio 3 dieną įvyko įsteigiamasis "Bitės" draugijos susirinkimas. Įsirašė 18 narių-pajininkų.

Valdybą išrinkti: pirmininku—Tėvas Jeronimas Pečkaitis, jo kandidatu—p. Alena Mekuškaitė, sekr. p. Alena Saulevičaitė, kasininku—p. Bron. Vaitkevičius, valdybos nariai—Tad. Urbonas ir p. P. Pipiras.

Tėvas Gvardijonas Bizauskis ir Tėvas Jeronimas už tuosnį pasidarbavimą Dr-jai vienbalsiai pakelti garbės narius.

Draugija nutarė: Isteigti liepos mėnesį bitininkavimo kursus, uždėti Kretingo bityną, dirbdinti naujos sistemos avilius ir t. t.

I tautos šventę naujoji draugija išrinko šiuodu delegatu: Tėvą Jeronimą Pečkaitį ir p. Br. Vaitkevičių. *Bitelė.*

SEINAI.

Prieš karą puikiai kilo čia tautiškas susipratimas. Gražiai gyvavo kelios draugijos, kaip antai: "Žiburio", "Blai-vybės", "Šv. Žitos" ir "Šv. Juo-zapo." Be to dar buvo skolinamoji-taupomoji kasa, kuriai irgi nebūgailiai sekėsi.

"Žiburio" draugija išlaikė mokyklą, knygyną, buvo surengusi chorą, buvo pastatytas klausymai surengti "Žiburio" progimnaziją. Be to, taisė "Žiburio" susirinkimus jaunimui, į kuriuos jaunimas maloniai rinkdavosi, pasitarus pasikalbėjus, —dorai pasilinksminus, skyrtydavosi namo, ir delto buvo pradėję mažintis blogi įpratimai ir vaikiojimas naktimis.

"Blai-vybės" draugija irgi turėjo pasisekimo mūsų kampelyje. Sutvarkė degtinės pardavinėjimą, be to dar, duodavo pašalpą šeimynoms, numirusiems nariams palaidoti.

Šv. Žitos draugija turėjo nemaža narių, laikė vienintelę lietuvių valgyklą Seinuose ir buvo bemananti įsteigti kaip ir prieglaudą netekusioms sveikatos ir šiaip susirgusioms narėms. Bet karės sukūrys visa tai sumaišė ir į griuvėsius pavertė. Tačiau mūsų žmonės nemiega; jie, nenustodami vilties, stengiasi ir jų tos pastangos nėra bergždžios. Susipratimas kyla, neplenkės ir tamsiausių parapijos kampelių; švietimo reikalai aprūpinti dabarties geriau, negu kada. Parapijoje veikia liaudies mokykla, o pačiuose Seinuose liaudies mokykla ir nuo sausio 15 d. š. m. mišrioji gimnazija. Liaudies mokyklos puikiai veikia, nors atsilus pamažėję mokinių skaičius, nes didesni reikalingi namieje, tik viena mokykla tuo tarpu turėjo būti uždaryta. Gimnazijoje, nežiurint šių sunkių metų, susirinko diktos mokinių skaičius, apie 100. Gimnazija tuo tarpu tik viena klase, kuri perskirta į du skyrius. Gimnazijoje darbuojasi dabarties šalia vedėjo 3 mokytojai. Prie gimnazijos yra bendrabutis.

Seinuose taip pat buvo surengtas vienas lietuvių artistų vakaras ir pelnas paskirtas Seinų vaikų prieglaudai.

Vieną kart apsilankius Lietuvos Tarybos nariui kun. J. Staigaiciui buvo sušauktas susirinkimas ir gerb. svečias pa-

pasakojo apie L. Tarybą ir jos nuveiktą darbą. Buvo tada nutarta ir atgaivinti "Žiburį." Bet po to visi išsiri ir susirinkimų jokių nėra. Tik atgaivino knygyną, kuriuo naudojasi norintieji. Po Velykų prie gimnazijos įtaisė kursus, kuriuose lavinami šiek tiek gavusieji mokslo; pamokos esti kasdien ir už mokslo reikia mokėti 5 r. mėnesiui. Nebuvo užmiršti taip pat ir tie, kurie lankyt anų kursų negalėjo. Taigi matant gyvą reikalą, balandžio 28 d. atidaryti dar šventadieniniai kursai suaugusiems; šiuose kursuose mokslas teikiamas vietos mokytojų dovanai. *T—s.*

UTENA.

Tikimės greitai busią leista įkurti čia suaugusiems kursai. Juos steigia vietos gimnazijos mokytojai. Jie tuos kursus ir ves. Dieve, padėk, uoliems mūsų švietimo skleidėjams. Šiomis dienomis prasideda ir kreiso mokytojų kursai jau mokytojų jausantiems. Lietuvių kalbą aiškiai lietuviš mokytojas Kemešis. Iš Rusijos į mūsų apylinkę jau grįžo keli mokytojai lietuvių ir vienas rusas, kurs lygiai norėtų lietuvių mokykloje vietos gauti. *114.*

TYTAVENAI

(Skaidvilės apskr.).

Tytavėnų miestelyje gyvavo per žiemą lietuvių mokyklą; vasaros laikė lietuvių mokyklą taip pat gyvuos, nes užsirašė reikiamas vaikų skaičius. Prie lietuvių mokyklos, darbstačius mokytojo p. Sarapo rūpesniu, įsteigti suaugusiame jaunimui šventadieniniai kursai. Kursuose bus mokoma: rašyti, skaityti, lietuvių kalbos ir skaitliavimo. *A. V.*

VIDISKIS.

(Ukmergės apskr.).

Vietinio gerb. kun. J. Vebauskio rūpesniu susipratimas vidiskiečių tarpe žymiai kyla. Parapijoni kol kas ateina: "Tėvynės Sargo"—13 ekzempl., "Vienybės"—12 ekzempl., "Liet. Aid."—5 ekz. Greitu laiku manomas čia įkurti parapiš knygynėlis. Jaunimas sekmadieniais ir šiaip šventadieniais bendrai mokinasi. Rūpinamasi taip pat šiemet rudėnį butinai įsteigti čia liaudies mokyklą. Namai mokyklai labai tinkami—erdvus ir šviesus, tik reikia šiek tiek aptaisyti. *Čirrr.*

KAPČIAMIEŠTIS.

(Seinų apskr.).

Tai pamirštas ir mažai žinomas Dzukijos kampelis. Nors parapijoje pusė žmonių yra susipratusių lietuvių, bet kita pusė yra sulenkėjusių, kurie save vadina neva tikrais lenkais, ir šalinasi nuo lietuvių. Laikraščių mažai teskaito; ateina tik keli egzemp. "L. Aido" ir "T. Sargo." Bažnyčioje vieną savaitę lietuviškai, o kitą lenkiškai. Jaunimo tarpe gyvuoja mada daryti gužynes pas smuklininkus šventomis dienomis kiekvienam kaimui. Bet gal dabar pakils apšvietimas, nes mūsų mokytojas skubiai rengia čia vakarinius kursus ir kalbina jaunimą šviestis.

Lietuvos Jaunikaitis.

SEMELISKES.

(Kaišėdorių apskr.).

Mės, semeliskiečiai, prieš karę kun. Juozo Stasiūno rūpesniu turėjome. "Ryto" skyrių ir biblioteką, ir kur kas tik norėjo, tas galėjo pasiimti pasiskaityti sau knygų. O dabar bibliotekos knygų beliko tik gal ketvirtoji dalis, ir tai tik mokytojo Br. Stasiūno rūpesniu užlaikytą, kad ne jis, tai gal būtų visos dingusios. Taigi dabar laikas knygas peržiūrėti ir surašyti. Norinčiųjų skaityti būtų daug, tik nėra kam sutvarkyti knygynas. *Kaz.*

VEISIEJAI.

(Seinų apskr.).

Veisiejų miestelis nedidelis, bet mūsų apylinkėje pagarsėjęs tuo, kad čia yra "ponų" ir "ponių," kurie stengiasi kalbėti tik lenkiškai, nors gerai ir nemoka. Prieš karę lietuvių šioje parapijoje tikrai buvo skriaudžiami: pamaldos buvo vieną sekmadienį lietuviškai, o kitą lenkiškai, nors "lenkų" nėra nei 10 dalies ir visi jie lietuviškai moka. Dabar, nuo pereitų metų, pamaldos kiek teisingiau sutvarkytos: lenkai turi dešimtą sekmadienį. *Varguolis*

STRUNAIČIAI.

(Pabrados apskr.).

Nedidelis bažnytkiemis, labai puikioje vietoje, ant kalnelio. Bažnytelė akmeninė, nedidelė. Parapija grynai lietuviška ir prie kun. Racevičiaus visa bažnyčioje buvo tik lietuviškai. Paskui mainėsi visoki sulenkėję kunigai, kurie stengėsi visokiais būdais sulenkinti mūsų parapiją. Dabar gi lenkinimo lizdas yra vargonininko bute. Girdėti, jog mūsų parapijoni ketina atvažiuoti klebonauti iš Švenčionių kažkoks sulenkėjęs senas kunigas, kuris ne tik nemokas gerai kalbėti lietuviškai, bet dar esą lietuvių priešininkas. Nejaugi ir vėl mūsų parapija papulsi į sulenkėjusiųjų rankas? *Strunaitiškiai.*

Jurginiškiai. Mar. ap. Nėsnai įsteigtoje mokykloje mokytojo J. Krušinskio ir J. Gyljo pastangomis sudaryta vakariniai ir šventadieniniai kursai paaugusiems. Pradėta veikti nuo rugsėjo 8 d. š. m. Lanko 13 mergaičių ir 8 bernaičiai. Mokykla lietuvių ir vokiečių kalbų, skaitymo, Lietuvos istorijos ir gamtos. Mokytojai darbuojas veltui. Jaunime, pradėjęs, naatlyžk!

Putinėlis.

Veiveriai, Mariamp. apskr. Vietoje augštesniosios mokyklos Veiveriuose beliko liaudies mokykla su 150 vaikų. Vaikai lankė mokyklą ir per darbymetį. Vos tik užėjus vokiečiams, mokytojai pradėjo du vokiečių, paskui ir vienas lietuvis; dar paskiau, du lietuvių ir vienas vokiečis. Dabar bemo-kytojauja abu lietuvi: J. Balickaitis, ir J. Bernotas. *Putinėlis.*

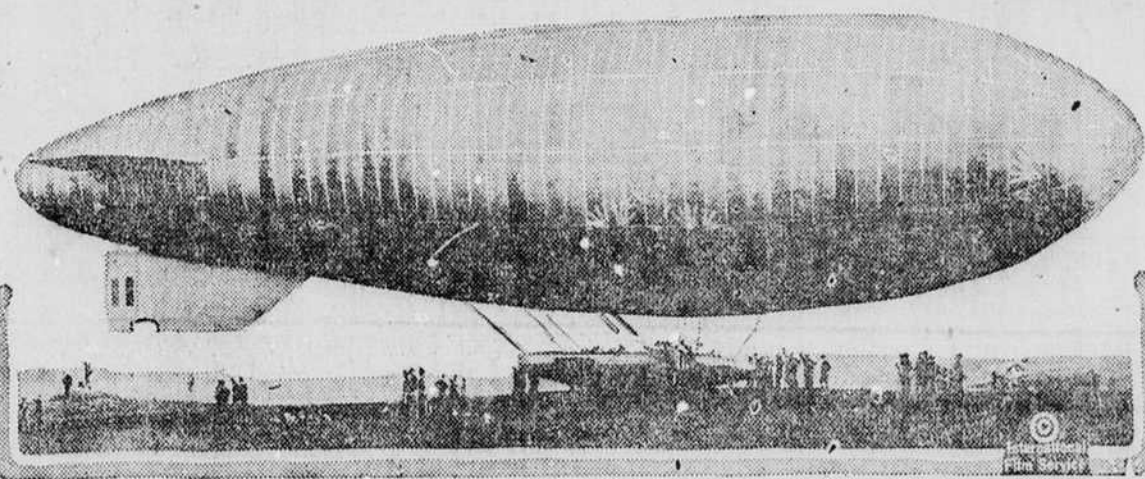
VALANCIUNAI.

(Naumiesčio apskr.).

Gelgaudiškio kunigo Mikėkevičiaus rūpesniu atidaryta čia dabar lietuvių mokykla. Mokytojas paskirtas J. Kaunas, baigęs Kauno kursus. *F. Kaunas.*

PILVIŠKIAI.

Iš Rusijos grįžo Lietuvos mokytoja Ona Žebrauskaitė ir Magdalena Žebrauskaitė, baigusios "Saulės" kursus Voroneže.

Tai didžiausias Amerikos diržablis C-1, kuris iš Rockaway laivyno stoties nešinas vieną aficierą ir 6 kareivius, nulėkė į Key West Fla. be sustojimo.

IVAIRIOS ŽINIOS.

RUMUNIJOS KARALIE-NE PABEGO.

Geneva, Šveicarija, vasario 24 d.—Rumunijos karalienė ir jos dukterė bėga iš Bucharesto Anglijon, nes bijojasi, kad Rumunijoje revoliucija vis didės, kaip pra-nešama iš Vienos.

BOLŠEVIKŲ NELEIDŽIA AUSTRALIJON.

Melburnas, Australija, vasario 23 d.—Federalė Australijos valdžia pavartojo tam tikras priemones, uždraudžiančias įėjimą Australijon bolševikams ir kitiems "negeistiniams piliečiams." Valdžia paleido 500 laivų darbininkų ant Cockatoo salos, nes tarp darbininkų esą buvo padaryta sutartis, idant "dirbti kuomažiausiai."

BOLŠEVIKAI UŽMUŠE 800 VOKIEČIŲ KAREIVIŲ

Londonas, vasario 24 d. Žinios iš Kopenhago praneša, kad bolševikai užmušė 800 vokiečių kareivių, kuriuos jie paėmė nelaisvėn Vindavoje (Ventpilyj) Kuršėje.

ORLAIVIS PADARO 300 MYLIŲ VALANDĄ.

Paryžius, vasario 24 d.—Vienas francuzas inžinierius kaip pranešime išrado naujos rūšies orlaivį, kuris galės lėkti 300 mylių į vieną valandą. Šis išradimas, sakoma, yra didelis siurprizas vokiečiams, kurie nieko panašaus nesitikėjo.

Naujo išradimo yra ta keista ypatybė, kad kuo orlaivis kils augščiau, tuo jis greičiau lėks. Mat šiuolaikiniai orlaiviai, kiltant augštin, lėčiau lėkia. Priežastis tame, kad augštai oras skystesnis ir propelleris silpniau varo orlaivį.

STREIKO PAVOJUS AGLIJOJ.

Londonas, vas. 24 d.—Anglijos angliakasai išstatė gan didelius reikalavimus savo darbdaviams. Jų svarbesniais reikalavimais yra: egzaminavimas kompanijų knygų ir pakelti algą 30 nuo šimčių.

Nekurie laikraščiai pritaria peržiūrėjimui kompanijų knygų, bet randa negalimu išpildyti antrą angliaka-

sių reikalavimą. Girdi, dėl pabrangusio pragyvenimo reikia kiek pakelti algas, bet nėra galima pakelti net 30 nuošimčių.

Konferencija darbdavių ir angliakasių bus sėdėjoje.

Gi Anglijos premieras Lloyd George, įteikiant tam tikrą bilį konstitucijinei komisijai, užseiskė, kad šalis atsidurs kebiame padėjime, jei angliakasiai griežtai reikalaus išpildyti jų reikalavimus. Girdi, jei nepasisektų ši kivičė prašalinti, tai Anglijoje išsiplėstų civilė kova, todėl atstovų butai pri- valo dėti visas pastangas, kad sutaukius darbininkus ir darbdavius.

GREITAI REIKALINGAS KAMBARYS ŠEIMYNOJE. ATSIŠAUKITE "LIETUVOS" OFISAN.

Phone Armitage 3209

Valandos: Po pietų nuo 2 iki 5. Vakaraus nuo 7 iki 9. Ned. nuo 10 iki 1

DR. H. A. BROAD

SPECIALISTAS MOTERŲ LIGŲ IR ABĖNAS CHIRURGAS

1326 MILWAUKEE AVE.,

CHICAGO, ILL.

AUŠROS MOKYKLA.

Dieninė ir vakarinė A. M. turi šiuos skyrius: 1. Lietuvių kalbos (pradinė ir augštesnė) mokytojas Vitkus, studentas medicinos, patyręs mokytojas. 2. Matematika (Aritmetika, Algebra, Geometrija ir Trigonometrija). 3. Brai- žymas (plėnų pažinimas). Mokytojų paskutinius 2-ju skyrių V. Miszel- ka. Neleiskite laiko per niek. Mokinėms. Prisirašyti galima visados.

3001 S. HALSTED ST.

Visiems "LIETUVOS" Skaitytojams

Dienraščio "LIETUVA" KAINOS:

CHICAGOJE Metams \$6.00
" Pusei Metų \$3.50

Į Kitus Suv. Valst. Miestus:
Metams \$5.00
Pusei Metų \$3.00

Į Kanadą Metams \$7.00
Į Kitas Šalis Metams \$8.00

Užsišakydami "Lietuvą" ad- resuokite taip:

'LIETUVA'

3253 S. MORGAN ST.
CHICAGO, ILL.

Jau išsiuntėme Sieninį Kalendorių. Tie, kurie jo negavo

ikišiolei, teiksis atsišaukti tuojaus, tai mes prisišimsime.

Kurie nėra mūsų laikraščio skaitytojai, ir nori gauti

mūsų Sieninį Kalendorių dykai, lai užsisako "Lietu-

vos" Dienraštį.

Šitą kuponą išpildyk, nukirpk ir drauge su Money Or- deriu, Čekiu arba pinigais prisišysk mums.

"LIETUVA," 3253 So. Morgan St., Chicago, Ill.

GERBIAMIEJI:

Siunčiu Tamistoms \$..... ir prašau

siuntinėti dienraštį "Lietuvą" permet.

Vardas..... Pravardė.....

Stubos num..... Gatvė.....

Miestas..... Valstija.....

Iš Gyvenimo Lietuvių Amerikoje.

PITTSBURGH, PA.

Čionai smarkiai pradėjo veikti plėšikai. Tankiai žmonės skundžiasi, kad tai ten, tai namais apvogti. Apiešimais net turėjo vietą ir dienomis. Žmonės naktimis net bijosi iš eiti gatvėn. Toks atsitikimas buvo su A. Vainoniū, kuris ryte ant 6 v. išėjo iš savo sėbos ir pažengus porą žingsnių nuo slenkstio liko parbloštas ant žemės ir apiplėštas. Jis pradėjo šaukti pagalbos ir delto jam plėšikai perskėlė galvą. Iš jo atėmė \$247.00 kooperacijos pinigų ir \$261.00 jo pačio pinigų. Jis dar turėjo aukštesnių pinigų, bet jų nerado.

Nedėlios vakare vasario 16 d. buvo koncertas, kurį surengė parapijos choras. Dainavo p. A. Sodeika iš Scranton Pa. Daina pavyko ir labai žmoniems patiko. Tai bene vienas iš mūsų geriausių dainininkų. Apart jo dainavo ponia J. Janikienė, p. K. Sabonis, ant smūko griežė ponia L. Sabonienė. Dalyvavo ir keletas kitų. Choras vedamas p. J. Jankaus sudainavo eilę dainų. Viskas gana gražiai pavyko.

P-s Sodeika dar turėjo koncertą Mekces-Rock, Pa. Jis iš ten nuvyko Chicagon.

Pittsburgietis.

DETROIT, MICH.

Vasario 19 d. čionai įvyko lietuvių neprigulmingos bažnyčios narių susirinkimas sušauktas "vyskupo" Mickevičiaus. Susirinkimas pradėtas su malda. Paskui perskaityti įstatymai bažnyčios, kurios "vyskupas" užgrybė ir paklausė, kas gali pasakyti, ko klausia. Lyg ant juoko liko užklausta, kur geriau gyventi, ar čystam, ar drumstame vandenyje. I toki klausimą liko atsakyta tokiu pat būdu.

Praktiškai pasirodė, kad "kunigas" naujos parapijos gaus algos tikrai 50 dol. mėnesiui, bet užtai jam priklauso visos užmokestis už slubus, krikštus ir kitokius panašius patarnavimus. Dar toliau p. J. Naujokas užklauso delei vieno paragrafo, kuriame pasakyta, kad "Vyskupas" prižiūrės tuos kunigus, kurie pykims parapijonus ir juos iškelis kiton vieton. P-s Naujokas pasakė, kad tarp neprigulmingųjų kunigų ir prigulmingųjų Romos katalikų kunigų nėra jokio skirtumo. Kaip vieni elgiasi, kaip ir kiti. I tai "vyskupas" pasakė, kad taip klausiti tegali tik kun. Skripkos tarnas.

Pagalbais visgi pradėta bandyti priimti tuos įstatus. Daugybė tam pritardami atsistojo ir "vyskupas" už toki priėjimą padėkavojo žmonėms—pritarėjams. Priėmus įstatus dar buvo kalbų ir nemažų susijudimų, bet viskas pasiliko toje pat vietoje. Dabar čia eina visokios kalbos už ir prieš.

Jonas Naujokas.

KENOSHA, WIS.

Dainos ir Dramos dr. ja "Birutė" Vasario 16 šv. Petro parapijos svetainėje, savo susirinkime išnešė sekančią rezoliuciją:—

"Matydami, jog mūsų Tėvynėi Lietuvai šiame momente grėsia didis pavojus nuo amžinų priešų lenkų.

"Ir matydami, jog per atskirą veikimą dabar esančių Fondų nukentė Lietuvos reikalai;

Nutariame: kad būtų greičiau sušauktas Ameri-

Žinios Žineles.

Rochester, Mass.—Vasario 11 kalbėjo chemikas žiuris apie Lietuvos atstatymo Bendrovę.

Lawrence, Mass.—Aukštesniųjų dirbtuvių darbininkai streikavo skaičiuje 35,000 žmonių. Policija persekioja streikičius. Streikičiai reikalauja 48 valandų darbo savaitės.

Elizabeth, N. J.—Vasario 2 d. buvo pp. Račkauško ir R. Karužos prakalbos. Kalbėjo apie Lietuvos atstatymą. Buvo renkamos ir aukos Lietuvos Nepr. Fondan.

Rochester, N. Y.—Susitvėrė nauja savišalpinė "Lietuvos sunų ir dukterų" draugija. Pirmas jos žingsnis, tai suteikimas 25 dolarių aukos L. N. Fondan.

Waterbury, Conn.—Teatrališka draugija "Aušra" ruošiasi statyti scenon dramą "Du broliu." Jaunimas sparčiai spiečiasi prie tos draugijos.

Baltimore, Md. L. N. F. skyrius sausio 26 d. surengė prakalbas p. J. V. Liutkauskui. Prkalba pasisekė. Žmonių buvo prisirinkę apie 800, kurie sudėjo 1666.25 dol.

St. Clair, Pa.—Sausio 26 d. atsibuvo vietos SLA. apskričio susivažiavimas. Apkalbėta SLA. reikalai. Užbaigus susivažiavimą L. N. F. suaukauta 26 dolarių.

Rumford, Me.—Vietos jaunimas suruošė spektaklių. Pastatyta buvo drama "Kryžius." Lošimas vidutiškai pavyko.

Cleveland, Ohio.—Klebonas Haraburda vyskupo suspenduotas. Jis jau kraustosi. Lietuvių bažnyčioje pamaldos laiko airių kunigas. Parapijonai užgandinti kun. Halaburdas išsikraustymu.

Athol, Mass.—Blaivininkai pasižymi veikimu. Jie pastatė scenon veikalą "Ne mirtis, bet pinigai." Lošimas pavyko. Žmonės apskritai dabar daug mažiau vartoja svaiginančių gėrimų negu pirmiau.

Scottville, Mich.—Čia susiorganizavo lietuvių ukininkų draugija, Draugijos tikslas—apkolonizuoti lietuvišias Mich. valstijos nekuriaus pavietus, pakelti lietuvių ūkį ir tinkamiau parduoti ukių produktus.

Pittsburgh, Pa.—Ivyko laisvų kapinių bendrovės susivažiavimas. Nutarta bendrovei ingyti čarterį, sutvarkyti knygvedystę ir t. t. Bendrovė po truputį didinasi.

Kenosha, Wis.—Vietos lietuvių "Aido" choras surengė koncertą. Koncertas susidėjo iš 31 N. N.

Philadelphia, Pa.—Katalikai surengė p. Šimučiu "Garso" redaktoriui prakalbas 2 vasario. Jo kalba buvo silpna. Nedaug susirinkta aukų.

Bendl, Ill.—Darbai prastai eina. Kasyklose užmuštas Jonas Skirskis priklauses i L. S. S. kuopą.

Hyde Park, Mass.—Lietuvių judėjimas silpnėja. Ji 4 organizacijų čionai pasiliko tik viena ir ta pati silpsta. Buvo prakalbos. Kalbėjo neprigulmingas kun. Geniotas. Delei prakalbų buvo ginčas su sveitinės savininku, kuris nemėgsta neprigulmingų kunigų.

Springfield, Mass.—Nesenai čia susitvėrė "Birutės" choras, kuris suruošė koncertą. Koncertas pavyko.

New Haven, Conn.—Lietuviai išpiko ketvirtosios laisvės paskolos bondsų už 26,000.00 dol. Agitavo lietuvių komitetas.

Newark, N. J.—Vyčiai vis dar juda tautininkų pajudinti, Vyčių chorą pradėjo vesti p. J. Banys, nuo kurio daug tikimasi.

Fitchburg, Mass.—Nesenai lietuviai išnešė protestą prieš lenkus ir bolševikus delei jų veržimosi Lietuvon. Visi tam protestui pritarė išskiriant keletą socialistų.

A. MARTAUS MARŠRUTAS.

Žinomas veikėjas p. Martus šiuo laiku važinėja po lietuviškus naujokynus, kad geriau supažindintus lietuvius su Lietuvos reikalais. Kolonijū veikėjai privalėtų pasirūpinti rengimu šiam veikėjui prakalbų.

Šį maršrutą rengia Lietuvos Neprigulmybės Fondas ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Maršruto Rengimo Centralis Komitetas susideda iš šių asmenų: P. Jurgeliutė, S. E. Vitaitis ir J. Ambraziejus. Susinešimui adresas:

Miss P. Jurgeliutė.
307 W. 30th St.,
New York, N. Y.

Prakalbos turi įvykti šiose kolonijose:

Vasario mėn.:

25. Kulpmont, Pa.
26. Mt. Carmel, Pa.
27. St. Clair, Pa.
28. Minersville, Pa.

Kovo mėn.:

1. New Philadelphia, Pa.
2. Tamaqua, Pa. (2 val. po pietų).
2. Coaldale, Pa. (7 val. vakare).
3. So. Bethlehem, Pa.
4. Easton, Pa.
5. Port Chester, Pa.
6. Philadelphia, (South Side), Pa.
7. Camden, N. J.

KRASOS DEŽUTE.

Koncerte Buves. Jūsų žinutės negalėsime sunaudoti del tos priežasties, kad pirmiau apturėjome kitą korespondenciją tame pat reikale.

Tikras visų draugas. Prašytumėm aiškiau rašyti, mes neįskaitome. Žinutės negalėsime sunaudoti.

Parapijonas. Pas mus jau buvo užtektinai rašyta apie Jūsų bažnyčioje kilusį skandalą. Neapsimoka daugiau apie tai spausdinti. Praeškite kuom teismas pasibaigs.

Jš A. L. T. Tarybos Raštinės.

Posėdis Vasario 18, 1919. Nutarimai:

1. Vikinama nutarimas, per tam tikrą komisiją, idant apylinkių Lietuviai dalyvautų Mažųjų ir Pavergtųjų Tautų Ligos karnavale, Vasario 24, 1919, New Yorke.

2. Gauta atspausdinti pavyzdžiai Lietuvos didelio žemlapio, dėsimio prie Amerikos Lietuvių Memorialo. Žemlapių padarymo darbas užgirtas. Dalis, kurią A. L. T. Taryba savo lėšomis atspausdino, nutarta atskirai pardavinėti po \$1.00. Pardavinėjimo komisijon nuskirta: J. Ambraziejus ir A. Augunas.

3. Išleisti p. V. Jankausko Anglų kalboje patiektą raštelį, sutrauka Lietuvių politiskų jėskinių.

4. Pareikalauti iš Pild. Komiteto iš Washington, idant veikiai būtų suteikiamos A. L. T. Tarybai visos žinios pareinančios iš Europos apie Lietuvos padėjimą.

5. Pranešti Dr. ui J. Šliupui delei finansų tarpe jo ir inž. P. Noraus.

6. Atstovas i Pild. Komitetą, inž. M. J. Vinikaitis tapo keletu dienų sulaikytas nuo išvažiavimo Washington delei businio susivažiavimo Pild. Kom. New Yorke, taigpi delei gautos telegramos nuo kun. J. Žilias ir kitų svarbių reikalų. Jisai išvažiuos apie 23 Vasario.

7. Rezignavus A. L. T. Tarybos sekretoriui, P. Norui, perrinkta sekretariatas: Imuoju sekretorium J. O. Širvydas, 2ruoju—P. Bukšnaitis A. L. T. Tarybos Sekretorius, J. O. Širvydas,

120 Grand St. Brooklyn, N. Y.

GARBINGAI KRITO UŽ LAISVĘ.

Oficialiuose valdžios pranešimuose, išleistuose Amerikos Kaitės Departamento Washington randame sekančias lietuviškas pravardes paskelbtas:

Patėmijimas. Imame tiktas pravardes, kurios yra neabejotinai lietuviškos, arba kurios mums išrodo lietuviškos. Tie, kurie pasiduoda kariumenėi, arba laike registracijos, savo pravardes su "eki," arba su "wicz," ant galo, yra panašūs i lenkus ir jų mes negalime atskirti; todėl tanklavstiai tokių ir nepadavodame. Lieftuvali privalo savo pravardę laik užsiregistruoti, arba jau ir kariumenėi, paduoti vieton "eki"—"skas," vieton "wicz"—"vicius," pavyzdžiui: vieton "Rutkowskis" privalo paduoti "Rutkanskas," vieton "Jacewicz"—"Jacevicius." Tuomet bus lengv juos pažinti.

Surašuose vasario 20 d. 1919.

Kazimer Platakis, iš Chicago 46 S. Wells gatvė—sužeistas lengvai.

John Gudinas, iš Rochester, N. Y.—užmuštas mušyje. Pirmiau buvo klaidingai pranešta, kad prapuolė mušyje.

Surašuose v.a.s.a.r.i.o 21 d. 1919.

George M. Kreivis, iš Chicago, 12252 Green st.—mirė nuo žaizdų.

Surašuose vasario 24 d. 1919.

Paul Petraitis, iš Chicago, 2137 W. 33-čias place.—lengvai sužeistas.

Walter Tobias, korpo las, iš Chicago, 3401 Vernon ave.—lengvai sužeistas.

Kasimir Urban, iš Chicago, 3643 W. 55-tas place.—sužeistas laipsnis nepažymėtas.

VALENTINE DRESSMAKING COLLEGE

Mokina siuvimo, kirpimo, designing dienomis ir vakarais del biznio ir namų. Palaidijimai išduodami ir vietos parupinamos dykal. Atsilankykite arba rašykite, o mes pasistengsim suteikti jums patarimą.

SARA PATEK, Principal

6205 S. Halsted St. 1850 Wells St
2407 W. Madison St., Chicago

(Šitokios markės išduodama az įmokėtus pinigus).

GELBEKITE NUKENTEJUSIA LIETUVA

Kiekvienos šalies gyventojai priverstinai moka mokestis savo šalies palaikymui ir jos reikalų aprūpinimui.

Kiekvienas lietuvis privalo mokėti mokestis Nukentėjusiai dėl karės Lietuvai, jai laisvės išgavimui ir jos žmonių aprūpinimui.

Reikalaukite paaiškinimų ir siųskite pinigus šiuo adresu:

Lithuanian Central War Relief Committee, Inc.

320 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Skaitytojas žino.

Kad jis užsimokėjo už dienbutų didesnis, negu 12-30-18, raštį "Lietuvą," jis žino, kad jo pinigus priėmė, nes jis mato ant laikraščio "Lietuva" užklijuotą geltoną popierą, jis mato ant popierėlės savo antrašą ir dešiniame kamputyje—tris numerius, kurie parodo iki kuriam mėnesiui, kuriai dienai ir iki kurių metų jis yra apsimokėjęs už laikraštį. Žiūrėkite, kad jūsų numeris

butų didesnis, negu 12-30-18, nes kitaip laikraštis gali būti sulaikytas, kadangi numeriai reiskia, jog apmokėtasis už prenumeratą laikas pasibaigė, o neapmokėtą laikraštį kraisa draudžia siuntinėti.

Permanant antrašą, aiškiai išpildykite šią blanką ir prišiuskite ją mums, tuomet bus tamstoms suteiktas greitas ir teisingas patarnavimas.

Mainant antrašą, teiksities išpildyti sekančią blanką.

Pirmiau, man "Lietuva" ėjo sekančiu antrašu:

Vardas Pavardė

Numeris Gatvė

Miestas Valstija

Dabar siuntinėkite sekančiu antrašu:

Numeris Gatvė

Miestas Valstija

The Lithuanian Daily
LIETUVA
Published daily, except Sundays, by the
Lithuanian Publishing Co., Inc.
6253 So. Morgan St. CHICAGO, ILLINOIS.
Telephone: Boulevard 4256
Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the
Post Office at Chicago, Ill., under act of March 3rd, 1897.
EDITOR, S. K. BALUTIS.
SUBSCRIPTION PRICE:
In Chicago, by mail —
One year \$5.00
Six months 3.00
Three months 1.50
In Chicago, by carrier —
One copy .02
Per week .12
Per month .50
In the United States, by mail —
One year \$5.00
Six months 3.00
Three months 1.50
In Canada, one year \$7.00
In all other countries, per year \$8.00
"Lietuva" elia kasdien, išskyrus nedėlidienius.
Laidėjai: Lietuvos Dienraščio Bendrovė. Redaktoriai:
Adv. Bronius K. Balutis. Adresas visoms koresponden-
cijoms:
Lithuanian Publishing Co.
6253 So. Morgan St., Chicago, Ill.
Telefonas Boulevard 4256
Prenumeratos kaina apgarsinimų skyriuje. Apgar-
sinimų kaina sutelkiamą pareikalavus.
Pristatomi Redakcijon ir nesunaudoti rankraščiai gra-
tine aiškiu būdu, kada jų grąžinimo reikalaujama.
Rankraštį Redakcijon siunčiant, ir kuomet grąžinimo ie-
šos prie rankraščio yra pridėtos.

Airiai Mato Reikalą.

Siomis dienomis Philadelphia mieste prasidėjo Amerikos airių visuotinis seimas. Jo tikslu yra išnešti rezoliucijas, reikalaujančias neprisijungti prie tarybos, Airijai. Penki tukstančiai delegatų, vadovaujant kardinolui Gibbonsui, susirinko iš visų Amerikos dalių, idant pakelti balsą už Airijos neprisijungimą.

Nors airių padėjimas yra toks, kad jie jokių būdu negali tikėtis gauti pilnos neprisijungimo Airijai, vienok jie matė nauda, ir matė reikalą tokį visuotiną Seimą šaukti, nepaisydami nei iškaščių, nei pirmesnių savo seimų, nei jokių kitokių galų. Prie šios progos jie pažadėjo pusantr milijono dolerių aukų laisvės išgavimui.

Pas mus lietuvius vienok yra tokių, kurie stengiasi pripradinėti, kad Visuotinis Seimas esąs visai nenaudingas ir nereikalingas, nes jis brangiai atsieis ir jau vienas toks seimas buvęs pernai.

Jie lygiai gerai galėtų pripradinėti ir tai, kad šiandien saulė jau yra nereikalinga, nes ji per keletą tukstančių metų kasdien šviečia.

Lenkų Nagai Jau Siekia Lietuvos.

Vakarykštis pranešimas iš Varšavos skelbia, kad

1) Tapo padaryta sutartis su vokiečiais ir sulgy jos vokiečių armija, iki šiolie buvusi Lietuvoje, rengiasi aplėsti Lietuvą, o jos vietą užims lenkų armija, kuri turi teisę atpirti nuo vokiškos armijos jos ginklus ir amuniciją, ir

2) Varšavoje tapo paskelbtas formalis lenkų dekretas, kuriuomi pranešama, kad Lenkija apima Lietuvos karišką ir civilį valdymą.

Jeigu šita žinia yra teisinga, tai reik pasiklausti, ar Lenkijos nauja valdžia daro tokias sutartis ir išleidinėja tokius "dekretytus" savo locu vardu ir atsakomybe, ar ji tai daro su talkininkų žinia ir pritarimu.

Butų keista, jeigu talkininkai leistu Lenkijai užimdinėti Lietuvą, kuomet nei Lietuvos, nei kiti panašios rūšies šalių likimas nėra nuspręstas Taikos Konferencijoje. Iš kitos pusės, vėl būtų keista, kad lenkai galėtų ir drįstų panašius "dekretytus" leisti, neturėdami tam talkininkų pritarimo — ypač po to, kaip Taikos Konferencija uždraudė užimdinėti parubežinius plotus ir šalis, pakol jų likimas dar nėra Taikos Konferencijoje nuspręstas.

Žinant lenkų godumą ir jų elgimosi būdą iki šiolie, galima būtų manyti, kad jie minėtą "dekretą" ir tam panašius žygius daro "ant savo locu riziko", nes jie lygiai panašius dalykus darė Gzicijoje su rusiniais ir Silezijoje su čekais, — kol jų talkininkai nesulaikė. Pasiliosavę nuo čekų ir vokiečių, lenkai dabar gavo didesnių įiegu veržtis Lietuvon ir Baltijon. Todėl trumpoj ateityj galima laukti, kad lenkų veikimas prieš Lietuvą labai sustiprės, ir netrukus mes galime tikėtis svarbių žinių nuo šito fronto.

Bet kaip ten nebūtų — ar lenkai tai daro savo locu sumanymu, ar jie tai daro ir su talkininkų tylinčių pritarimu — lietuviai žino, kokios bus to pasekmės, jeigu ta lenkų plėšikiška ekspedicija nebus tuojau Taikos Konferencijoje priskajama su stabdyta. Bus ne kas kitas, kaip atsikartojimas kruvinų Galicijos ir Silezijos istorijų. Lietuviai kovos ir kovos su visu inir-

timu tautos, kuri yra pasiryžusi aržut- arbut pasiliuosuoti iš Lenkiškos, ir visokio kitokios, vergijos pančių.

Kiekvienas, kuris pažįsta lietuvius ir jų nesulažomą pasiryžimą būti laisvais, žino, kad ne tik Lenkijos "dekretai", bet net ir Taikos Konferencijos dekretas, suteikiantis Lietuvai lenkiškos vergijos pančius, vieton laisvės, lietuviams turėtų "pripiergalio" vertę.

Lietuviai nemano būti "paprastais randaikais", kuriuos galima būtų mėtyti iš vienos viešpatijos į kitą viešpatiją. Jeigu prie to prieis, tai ir lietuviai turės šiame reikale šitą pasakyti. Ir jų kalba bus kovos ir kraujo kalba. Tas yra neišvengiama ir tas bus tikrai!

Ar Jau Karė Pasibaigė?

Didžioji Karė pasibaigė — ir kiekvienas tuo džiaugiasi. Gal būtų, peranksti džiaugiasi. Teisybė, Didžioji Karė užsibaigė, bet jos vieton gali prasidėti dar Didesnė Karė, kurios rubežiai jau nebus ženklinami frontais, bet visa Europa, — nuo kaimo iki kaimo, nuo miesto iki miesto — galės pavirsti viena milžiniška scena pasiutusios žmonijos broližiškų skerdynių. Ir tuomet tik-ką pasigaigausioji Didžioji Karė, su visomis savo baisenybėmis, išrodytų tikrai kaip po menkos peštynės, suliginus su ta Didesinėja Karė.

Negalima sakyti, kad taip bus, bet galima pasakyti, kad taip gali būti. Pirmas kibirkštis tos broližiškos mirių karės jau matome Rusijoje. Matome jas taipgi Vokietijoje, Austro-Vengrijoje ir Rumanijoje. Tai yra didelė ugniavietė, iš kurios tos kibirkštys gali persimesti ir į likusias Europos šalis. Karės nualinti žmonės yra patinę prie užsikrėtimo bolševizmu; reik tik vienos kitos kibirkšties, kad visa Europa, tarsi parako bačka, eksploduotų.

Ar tas bus, ar ne — tas gal daugiausia priklausys nuo Taikos Konferencijos žingsnių ir jos nutarimų. Jeigu ji mėgins padaryti taiką senoviniu būdu, nedaug paisydama "mažų žmonių" ir "mažų tautelių" balsų; jeigu ji padarys senoviniu būdu imperialistiską taiką, kur "didieji" pasiskirs sau gerus kepsnius, o "mažiesiems" numes kaulus, — tuomet galima tikėtis, kad katastrofa bus neišvengiama.

Sakoma, kad prezidentas Wilsonas jau esniau išreiškęs Europoje nuomonę, kad arba Europos steitmanai priims Amerikos taikos planą, arba jie turės priimti — bolševizmą.

Jeigu prezidentas ištikrųjų panašią mintį išreiškė, tai pastarųjų kelių sąvaidų atsikimai liudija, kad jis dalykų stovi gali apspręsti nesulyginamai aiškiau už Europos diplomatus.

Kiekvieną dieną tą vis aiškiau liudija.

Svetimoje Spauodoje apie Lietuvius

KODEL LIETUVIAI TURI DAUG VAIKŲ.

Laikraštįj New York Times yra labai aktyvus straipsnis, išėjusis iš po plunksnos p. Rudolph M. Binder, profesoriaus New Yorko Universiteto. Šitas straipsnis, tarp kitko, pajudina klausimą, ar sumažėjimas vaikų gimimo yra ženklu tautos degeneracijos (išsigimimo)? Rašytojas mano, kad ne. Nesidauginimas Francūzijos gyventojų prieš karę buvo skaitomas francūzų tautos išsigimimu, — nuomonė, kurią ypatingai stipriai platindavo Vokietijos agentai, idant atitraukti nuo Francūzijos pasaulio užuojautą. Rašytojas sako, kad didvyriškas francūzų elgimasis laike šios karės aiškiausiai parodė, kad tokia nuomonė yra klaidinga ir kad sumažėjimas gimimų skaitliaus visai nėra ženklu tautos išsigimimo, puolimo.

Jis mano, kad kūdikių gimimo skaitlius yra ankštame ryšyje su gyvenimo sąlygomis; ir juo tos gyvenimo sąlygos yra aršesnės, juo mažiau žmonės išmano apie gyvenimo patogumus ir juo mažesni yra jų reikalavimai ty patogumų, kuriuos augstesnė civilizacija teikia, juo vaikų gimimas yra skaitlingesnis. Pavyzdžiui tam jis stato Rusiją, kurioj gimimų skaitlius iki šiolie buvo augstas. Sąryšyje su tuo p. Binder pamini ir apie lietuvius, sakydamas:

"[Rusijoje] iki pastarųjų laikų buvo labai augstas gimimų nuosimtis išilgai ty pačių Baltiko pakrančių, kur vokiečių gimimo nuosimtis sumažėjo. Tas yra didelė dalyj todėl, kad tarp Lietuvos ir Estų, ir kitų tautų, kurios iki pat pastutinių laikų buvo Rusijos pavergime, supratlyvesni troškimai gyvenimo patogumų ir pertekliaus dar nepasidarė viršijančių elementu jų gyvenime [more intelligent desires for comforts and luxuries have not yet become dominant elements in life]"

— Iš New York Times

Varšio 16 d. 1919.

MOKSLAS IR TAUTA.

Paprastai mokslas laikomas tarptautiniu dalyk. Visi tvirtina, kad negali būti angliškios gamtininkystės, vokiškos matematikos, francūziškos astronomijos, ispaniškios sociologijos, lietuviškos teologijos ir t.t. Mokslas priklauso visai žmonijai, o ne kuriai nors tautai. Jei kurioje nors tautoje atidengiamas kokis nors gamtinis paslaptis, jei mokslas pastumemas pirmyn, tai netik ta tauta ingija tas žinias, bet ir visa žmonija. Tvirtinama, kad mokslas yra tarptautiškas, kaip kad saulės šviesa lygiai šviečia ir didžioms sions ir mažoms tautoms.

Kal kalbėti apie mokslą, reikia pirmiausiai žinoti, ką mes po tuomi žodžiu suprantame. Šiame atvejyje mes suprantame ne apšvietą, ne mokslo populiarizaciją, bet paį tikrąjį mokslą, moksliskus išradimus, kurie padaro žmogų žinančiu, jei jis ingija mokslą. Pats mokslas dar nėra tikru teisybės žinojimu; tikrasis mokslas yra tikrai teisybės žinojimu.

Jei jau tos mokslo žinios, kurias jau ingijo žmonija, būtų absoliučiai teisingos, tai nebūtų galimas tolimesnis mokslo kilimas. Jei jau žmogus galutinai ir išsemiamai žino kokį nors moksliską faktą, tai jau jam nėra reikalo toje pat šakoje ko nors įieškoti. Mokslo teisybės yra tikrai laikinomis teisybėmis ir kiekvienas naujas nusisekęs moksliskasis išradimas, tankiai išrauja pirmiau buvusią visų priimtą teisybę, o pastato savo.

Visai neseniai 15—30 metų atgal viso pasaulio mokslininkai buvo įsitikinę, kad pasaulyje veikia speka ir medžiaga, buvo įsitikinę, kad pats pamatas visokios medžiagos, atomas nėra padalinamas, amžinasis ir jis sudaro visus daiktus, koki tik yra pasaulyje pradedant negyvaia medžiaga, akmenimis ir baigiant tokiu stebėtiniausiu organu, kaip žmogaus smegenis. Taip tikėjo, visi buvo įsitikinę, didelė didelė didžiama pasaulio mokslavirų dėjo pamatą ty atomų ir pasiremiant tomi pasaulyje žmonėse viešpatavo materializmas, ar materiališka pasaulėžiūra.

Dabargi visiškai neseniai tas pamatas, ant ko remiasi visas materializmas, tai yra atomas suskilo, išnyko. Tapo priparodyta, kad atomas susideda dar iš kitų susidedamų dalių, tai yra elektronų ir jonų. Šie gi jau yra nei ne medžiaga, bet speka. Vieno žodžiu prieita prie to, kad pasaulyje tos medžiagos, kuri buvo visam kam pamatu, ir nėra, o yra tikrai speka, kuri ir sudaro visą kas tik yra. Karė sutrukdė tuos tolimesnius tyrinėjimus, todėl šiandien nėra žinoma, kaip tas atsitinka.

Mums čionais apeina ne mokslo teorijos, bet tikrai tas, kas kas vakar moksle buvo laikoma tikru, nepajudinamu, tas šiandien sugriuvo. Vakari moksle buvo viena pripažinta teisybė, šiandien kita.

Bet mokslininkai neužsigandė šiandienine teisybe, jie daro bandymus, įieško faktus, galvoja išvedimus, kad vėl atirasti ką nors naujesnio, teisingesnio. Tie visi bandymai, sanprotavimai, tas visas darbas ir yra mokslas. Taigi mokslas nėra galutinė teisybė, bet tikrai teisybės įieškojimu.

Jei jau mokslas nėra galutinė teisybė, jei mokslas yra tikrai teisybės įieškojimu, tai suprantama, kad negali būti vienodo mokslo pas visas tautas. Francūzas ar italas sulgy savo temperamento vienai įieškos tos teisybės, vokiečiai ar anglas kitaip. Vieno žodžiu mokslą kiekvieną tautą ineša savo ypatybės ir nuo tųjų tautiškųjų ypatybių priklauso pats mokslas. Vieno žodžiu mokslas yra tautos reikalas, mokslo gilumoje atspindi tautos ypatybės. Todėl neteisingai sako tie, kurie tvirtina, kad mokslas yra tarptautiškas.

Be šitokis mūsų pasakymas yra neaiškus, todėl pristie paimti kokį nors pavyzdį. Geriausiu pavyzdžiu bus teologija, arba mokslas apie religiją. Viso pasaulio tikintieji žmonės turi savo mokslą apie Dievą, visi tikintieji priroinėja ir mokina, kad Dievas yra. Bete tik prisizūrėkime į kiekvienos tautos Dievą ir pamatysime kiek daug skiriasi tas Dievo supratimas, Alachas, Jehova, Brama ir Kristus tai ne vienas ir tas pats žmonių supratime.

Jie neturi vienos ir tos pačios ypatybės. Ir tai delto, kad čionai tautos arba rasės indėjos savo tautišką dalelę. Mokslas apie Dievą yra tautiškumo mokslas. Lenku polska wiara, nėra taja katalikybė kurią išpažįsta lietuviai.

Paimkime sociologiją. Francūzų sociologija daug kuom skiriasi nuo vokiškos. Jei paimsimė socialistų mokslą tai dar daugiau matysime skirtumo. Rodos visi pamatan deda Markso raštus, bet koks didelis skirtumas tarp socialisto lietuvių, vokiečio francūzo ir japono. Ir čionai lieka tautiška dalis.

Jei tik giliau įsigilinsime į šį klausimą, peržvelgsime mokslo istoriją, tai pamatysime, kad senovės filosofija yra graikiškosios filosofija, kas literaturoje taip stačiai ir vadinama Pamatysime, kad kriščiūnybė yra naujajai romiškajai civilizacijai, kad atgimimo pradžia yra itališka, kad naujoji filosofija iš Kanto laikų yra vokiška filosofija, kuria išsaulėkė vokiškasis materializmas. Rodos jau tokiam tyrame moksle kaip matematika jau negalėtų būti nieko tautiško, o vienok ir čionai daug tautiškumo, pavyzdžiui metriškoji sistema nustatymas pirmojo meridiano ir tt.

Ir kitaip būti negali, nes tik tuomet būtų mokslas tarptautiškas, visai žmonijai lygiai vienodas, jei mokslas jau būtų galutinė teisybė. Kolei gi mokslas yra tikrai teisybės įieškojimu, toli jis bus tautiškas, nes kiekvieną tautą to teisybės įieškojimo savotiškai, sulgy savo impročių, tradicijų ir pobūdžių ir tuomi patim ineš mokslą savo tautiškumą.

Tiesa viena tauta pasima mokslą pas savę ir ji toliau jau savotiškai tvarko, bet nuo to mokslas nenustojia būti tautiškas. Juk ir dainos, muzika viena tauta skolina nuo kitos, o daina ar muzika, išėjusi iš kokios nors tautos jaja ir pasilieka. Viskas atsibuva tautiškumo rybose ir to neišvengia nei mokslas. Nėra žmonių be tautos, nėra mokslo be tautiško mokslo.

Jei jau kartą mokslas kyla tikrai tautose ir per tautas, tai suprantama, kad kosmopolitizmas yra mokslo priešgynybė. Ir ištikro takt faktai rodo, nes dar neatsirado jokio geniaus jokioje mokslo šakoje, ku-

Ką Rašo Kiti Laikraščiai.

Jau pakanka lietuvių atstovų Paryžiuje.

Dabar svarbiarsis lietuvių veikimas yra susikoncentravęs Paryžiuje ir kas tenai bus padaryta, bus padaryta ilgam laikui ir nuo to priklausys mūsų ateitis. Kad tas būtų padaryta tinkamai, kad būtų atsiekti mūsų teisingi reikalavimai, reikalingi žmonės. Dabar Paryžiuje randasi keliolika veikėjų iš Lietuvos su p. Valdemaru priešakyje. Taipgi tenai nutvyko ir inž. T. Naruševičius, vyksta advokatas Lopatto. Kad jau tenai yra keliolika lietuvių veikėjų ir atstovų, tai "Darbininkas" rašo:

"Nuo Amerikos lietuvių Europoje jau dirba penki delegatai, šeštas vyksta. Kun. J. Dobužis, adv. Maistas ir K. Pakštas Europoje veikia nuo pereitos vasaros. Dr. Šliupas ir inž. Naruševičius jau Europoje. Adv. Lopatto vyksta tiesiog Paryžium. Mums rodos, jog tiek delegatų nuo Amerikos lietuvių jau užtenka. Užtenka ypač delto, kad rimti veikėjai atvyko Paryžium iš Lietuvos. Didžiausiu Amerikos rupesniu dabar turėtų būti pakankamai suteikti lietuvių atstovybėms Europoj lėšų. Nežinome, ar ketinama dar ką siųsti iš Amerikos Europon. Mės sakome, kad delegatų nuo Amerikos lietuvių Europoje jau užtenka."

Bet tokia "Darb" nuomonė neviskai teisinga. Dabar kitos tautos Paryžiuje turi po kelis šimtus savo atstovų ekspertų, įvairių klausimų žinovų ir tam panašiai. Mės turime tikrai keliolika veikėjų inteligentų, vadovų, bet specialistų įvairiuose klausimuose neturime. Tiesa, gal ir pakanka atstovų Paryžiuje, bet tai ne delto kad tenai jie užtektinai galėtų atlikti uždetą ant jų užduotį, bet mės nei Lietuva neturi galimybės daugiau pasiųsti.

Anti-Bolševikiškos organizacijos.

Kiekviena akcija išsaulėka reiką, kiekvienas smarkesnis lenkinimas visuomenės, kiekvienas smarkesnis žingsnis by kuriuon pusėn, išsaulėka pasipriešinimą. Apskritai visuomenė yra konservatyviška, nes joje užsiveria ramybė, miegas, ar kaip rusiškai sako "prozebani-

ris išpažintų kosmopolitizmo religiją.

Tokiu būdu kiekvieną tautą turi organizuoti savo mokslą. Jei lietuviai būtų turėję savo organizuotą mokslą, savo mokslininkus, jie daug būtų pasiaulė dave. Kasgi nežino kiek daug gali duoti filologijai ir istorijai tikrai viena lietuvių kalba, kuri yra arčiausia sankritui. Šiandien vis paprastai filologijai ar istorijai pradu įieškoma pas senovės romėnus ir graikus, nors pas lietuvius daug daug daugiau galima surasti. Ir tai delto, kad mokslas pas lietuvius nepakeltas, nesuorganizuotas.

Vieną žodžiu jei kuri tauta nekyla moksle, užsilikusi, tai tuomi pasidaro pasauliniame moksle spraga, kurios jokio kita tauta užkisti negali. Norėdami pakelti pasaulinį mokslą tegalima tikrai keliant savo tautoje. Vieno žodžiu tautiškumas būtinai reikalingas, kad mokslas galėtų kilti.

R—tis.

je." Jei taip visuomenė patinka radikalius naudingus įvedimus, tai, suprantama, kad ji tiesiog revoliucijas kelia, kuomet bandoma padaryti revoliucijos.

Tokiomis tai taisyklėmis neišvengiamai turi tekėti ir bolševizmo liga. Visuomenė smarkiai stoji prieš tą pragaištingą judėjimą. Iki šiol tas buvo daroma tikrai presoje, dabar gi jau pradėdama organizuoti, aktyviai veikti. Tam tikslui tveriamos organizacijos. "Naujienos" rašo:

"Stiprėjas radikalis darbininkų judėjimas buržuazijai niekur nebeduoda miegot. Tas "bolševizmas", kaip koks baisiausias sliabinas, vaidinasi jai visur ir begalo rupina. Del to įieškoma visokių priemonių kovoti su ta šmėkla, atstumti ją. Pavartojama spauda, steigiamos dagi tam tikros organizacijos kovai su "bolševizmu." Viena tokių organizacijų ką-tik įsisteigė Manchesterj, New Hampshire valstijoj, kurią įsisteigė jai nori išplėsti ant visos šalies, padaryti ją nacionale organizacija. Jos vardas — Antibolševiki League, o tikslas — "kovoti su besipiletojančiu bolševizmu ir pasi-kėsinimais ant asmens laisvės, išeinant iš to principo, kad laisvi žmonės turi but tvarkūs žmonės, ir kad tvarką mylintis žmonės turi prie-volių turėti plačiausias asmenės laisvės ir apsaugos, idant jie galėtų pilnai naudotis gyvybe, laisve ir turto nuosavybe." — prievolės, kurių tie "tvarką mylintis" laisvės ir turto savininkai neprapažįsta visuomenės didžiūmai — darbininkų klesai!"

Tame "Naujienų" straipsnyje bolševizmą vadina radikaliu darbininkų judėjimu, kas pirmiausiai nesutinka su "Naujienų" "credo," nes jos pačios yra antibolševikiškos. Antrą gi bolševizmas nėra radikalis darbininkų judėjimas. Negalima pavadinti pirmynžanga tą, kas galutiniame rezultate veda atgal. Bolševizmas tai kerštas už praeities priespaudą, tai įsiisubavimas iš vienos kraštutinybės kiton. Pasauliui prisieję pergyventi karę, influenzą, reikia pergyventi ir bolševizmo bangą.

TURKIJOS NUOSTOLIAI KAREJE.

Konstantinopolis vas. 21 (suvėlinai) Nuostoliai Turkijos armijoj laike preitos karės, sulgy oficialio pranešimo, yra 948,477 užmūtais, sužeistais ir nelaisvėn bei nežinia kur dingusiaais.

Užmūstų bei mirusių nuo žaizdų ir ligų — 5,550 aficierių ir 431,424 kareiviai. sužeistų — 407,772 aficierių ir kareivių. Nelaisviais ir pražuvusiais nežinia kur — 3,030 aficierių ir 100,701 kareivių.

Bet, sulgy aficierių pranešimų Rusijos ir Anglijos karvedžių, kurie kariavo prieš Turkiją, skaičius paimtų nelaisvėn turkų yra daug didesnis (beveik dvigubai, negu Turkijai kad skelbia.

LINKIJIMAS.

Linkiu "Lietuvos" Dienarščio Bendrovei kuogeriausio pasisekimo ir energijos darbuose del labo mūsų Tėvynės Lietuvos.

Juozas Zalis.

So. Boston, Mass.

PASISKAITYKITE!

KELEIVIS PAUKSTELIS.

Velybas ruduo. Apsiukęs dangus.
Prieš mirdama liudi ganita.
Šiltojoj triboj pasislėpęs žmogus.
Metą žiema bus pikta.
Paukštelis supuręs ir dreba, baugus.
Brangusis! ko lauki? žiūrėk:
Rusčiai apsiniaukęs šaltasis dangus.
I šiltąjį kraštą skubėk!
Ten dangus, kai džiaugsmas, ten saulė vilio
Ten dangus, kaip džiaugsmas, ten saulė vilioja...

M. Vaitkus.

E DE AMICI Vertė M. GRIGON

ŠIRDIS

MAŽIEMS IR DIDELIEMS

(Tasą)

Berniukas buvo našlaitis: tėvas, darbininkas, nesenai Liverpoolyje numirė, padamas jį vieną pasaulį, ir italų konsulas liepė parsisūdinti jį į Palermo, kam jo giminių buvo.

Mergaitė pernai nuvežė į Liverpoolį, pas našlę tetą, kuri labai ją mylėjo; todėl jos tėvai, neturtingi žmonės, atidavė jai tikėdamiesi palaičių gauti. Bet andai teta omnitusus suvažinėjo, ir po jos nei kapeikos neliko. Tada konsulas ir ją Italijon išsiuntė, pavesdamas juodu italui matrosui.

— Tėveliai tikėjosi, kad aš turtinga grįšiu,—tarė mergaitė,—o aš tuo tarpu nieko neturėjau. Bet jie mane myli, taipogi ir broliai. Aš keturis brolius turiu, jie už mane visi jaunesni. Tai nudžugs! Inesiu pas juos ant pirštų galų... kaip neramioji jūrės!

Paskiau ji paklausė berniuko:
— O tu ar pas gimines gyvensi?
— Jie priims — atsakė jįsai.
— Argi jie tavęs nemylė?
— Nežinau.
— Aš kalėdomis baigsiu tryliką metų — pasakė mergaitė.

Paskiau jiedu pradėjo kalbėti apie juos, apie žmones, kurie laive buvo, ir visą dieną kartu buvo, vis šnekučiuodami.

Pasažieriai manė, kad tai brolis ir sesuo. Mergaitė pradėjo megzti; berniukas užsimastęs sėdėjo. Jūrės vis labiau nerimo.

Vakara, rengdamiesi gulti, mergaitė tarė Mario:

— Labos nakties!
— Labos nakties niekam nebus, vargšai vaikeliai,—tarė italas matrosas, bėgdamas pro juos pas kapitoną.

Berniukas norėjo savo draugei atsakyti: "labos nakties," bet staiga augsta vilnis jį parbloškė ir nusiviedė ant suolo.

— Viešpatie! jis kraujuose pludo! — sušuko mergaitė ir puolė prie jo. Mergaitė atsiklaupė prie apalpusio Mario, nušluostė berniuko galvą, prispaudusi ją prie savo krutinės. Ant jos drabužėlių pasiliko kraujo dėmė. Mario atsipeikėjo ir atsi stojo.

— Tau dabar geriausia? — paklausė mergaitė.

— Man visiškai gera,—atsakė jįsai.

— Taigi miegok ramiai,—tarė Džulietta.

— Labos nakties,—atsakė berniukas, ir abu nulipo į kajutas.

Matrosas neapsiriko. Dar nespėjo vaikui užmigti, kai pakilo audra. Įsiutusios vilnys bežiurint sulaužė buores, nunešė tris laivelius, kurie prie laivo buvo pakabinę. Laive suirutė pasidarė. Sauksmai, vaitojimai,—net plaukai stojasi.

Audra visą naktį didėjo; o išausus dar baisesnė pakilo. Milžiniškos vilnys, svaidydamos į visas puses laivą, liejosi ant palubos, laužydamos visus daiktus ir juos jūrėsna nusinėsdamos. Mašinos antplūdė prakiuro, ir vando vidun isiskverbė; ugnis užgeso, mašinistai išbėgo ir tada visur vanduo upeliais tekėjo.

Pasigirdo smarkus paliepiamas:
— Pumpavokite!

Matrosai puolė vandens pumpavoti, bet atbėgusi milžinas vilnis sudaužė palubą. Visi susispietė laivo priešakyje. Atėjo kapitonas.

— Kapitone, kapitone! — iš visų pusių pasigirdo.—Ar yra vilties? Gelbėkite mus!

Kapitonas palaukė, kol visi nutilo, ir pasakė: Pasiduokime mūsų likimui!

Tiktai viena moteriškė sušuko:

— Gelbėk mus, Dieve!

Visi kiti, kaip stabai, tylėdami stovėjo. Ilgą laiką viešpatavo visiška tyla. Visi, išbaigę ir išsigandę, kits į kitą žiūrėjo. Vilnys vis smarkiau siautė.

Kapitonas pagaliaus nusprendė nuleisti laivą, jį išsėdo penki matrosai; bet vilnis jį apsvertė ir du matrosus, tame skaičiuje ir senasai italas—nuskendo. Kitų vos spėjo virvės įstverti ir vėl laivan įlipo. Po jo patis matrosai nustojo drąsos.

Per dvi valandis laivas beveik iki palubos nuskendo. Ant palubos gi buvo baltos reginys. Moteris spaudė prie krutinės avo vaikus, draugai apsikabino atsisveidindami, kai kurie užsidarė kajutose ir ten laukė mirties, jūrės nematydami. Vienas pasažierių nusišovė ir nebegyvas ant liesvų ugriuvo. Kai kurie, atsiklaupę, spietėsi plinkui kunigo. Verkamai, vaitojimai ir baisūs riksmas visur buvo girdėties.

Mario ir Džulietta stovėjo ramscio išvėrę ir išplėstomis, kaip bėpročių, akimis jūrę žiūrėjo.

Audra tuo tarpu pradėjo tilti; bet laivas išlėto vis skendo, iki nuskendimo bealiko nedaugiaus valandos bertainio. Nuėskite laivą! paliepė kapitonas. Paskutinė laivė tapo nuleista, ir jį išsėdo ketuliolika matrosų ir trys pasažieriai. Kapitonas pasiliko ant palubos.

— Nulipkite čia! — sušuko jam.
— Aš privalau prie vairo numirti,—atsakė jįsai.

— Sutiksime koki-nors laivą — išsigelėsime, nulipkite! Jūs pražusite! — Dar ra vietos! — sušuko pasažieriams matrosai: luokite moteriškę.

Atėjo moteriškė, kapitono vedama, bet pamąčiusi atstatumą nuo laivės iki palubos, išgindo ir pagal atšoko. Visos kitos moteriškės buvo apalpusios.

— Duokite kudių! — sušuko matrosai. Užgirdę tuos žodžius mažasai sicilietis ir jo draugė sujudo. Abu atšoko nuo ramscio ir puolė laivės link baltaisi šaukdamu: nane! mane! kits kitą stumdami, akip du pasiutusiu žvėruku.

— Mažąjį duokite! — sušuko matrosai. Tada mergaitė, kaip perkuno trenktą, aliudo, rankos nejudėjo, užgesusiomis akimis į Mario žiūrėdama.

Tasai į ją pasižiūrėjo: ant jos krutinės buvo kraujo dėmė. Jįsai atsiminė, ir lieviškas jausmas jo akyse sužibo.

— Duokite mažąjį! — nekantriai šaukė matrosai,—tuojau plauksime!

Tada Mario sušuko tokiu balsu, kurio jis pats nepažino:
— Jina! už mane lengvesnė. Eik tu, Džulietta. Tu turi tėvelius, o aš vienas pasaulyje — aš tau savo vietą užleidžiu, ipk!

— Mesk ją! — sušuko matrosai.

Mario sučiupo Džulietto už pusiaujo ir sviedė laivėn. Mergaitė vandenin inkriuo. Matrosas jos ranką sučiupo ir intraukė laivėn; berniukas stovėjo ant palubos, augštin galvą pakėlęs; jo plaukus vėjas devesavo, veidas buvo ramus ir puikus. Laivė nuplaukė. Tada mergaitė, tają vandėlę atsipeikėjusi, pakėlė į berniuką kis ir pradėjo verkti.

— Ši diev, Mario! — sušuko jina, išiesdama prie jo rankas.—Ši diev! šie diev! — Ši diev! — sušuko berniukas, paėjęs augštin rankas.

Laivė skubiai plaukė. Dangų juodi lebesiai dengė, laive viešpatavo tyla. Niekas nerėkė. Vilnis jau laivę palubą. Stai ga berniukas atsiklaupė, sudėjo rankas ir jemeigė dangun akis. Mergaitė rankomis užsidengė veidą.

Kai jina pakėlė galvą ir pasižiūrėjo į jūrę—laivo jau nebebuvo.

(Toliaus bus)

KARŠTAS LEMONADAS.

Karštas lemondas esą geriausias vaistas sviete nuo šalčio. Iškepk citriną krosnyje minkštai, kad nesutruktų, supjaustyk žieve į šmotelius, užplik 2 ar 3 šaukštus cukraus ir lokias 10 uncijų verdančio vandens, išmaišyk gerai ir uždeng tuo tarpu kolei liginis atsigula į lovą; paskui duok gerti, užklojtyk šiltai ir tegul jis apkaista.

KRAUJO SUSTABDYMAS LABAI SUSIŽEIDUS.

Paimk vynspirio ar paprastos degtinės 2 uncijas; kastolinio muilo dvi drachmas, angliarugštinės druskos šarmo (potasium carbonatum) 1 drachmą.—Suskusk muilą plonai ir išstarpink degtinėje, paskui sudėk angliarugštinę šarmą druską; sumaišyk gerai ir laikyk užkimšta. Pašildyk ir suvilgęs lininį skarulėlį dėk ant žaizdos. Tas tuojaus sutraukia kraują ir sulauko bėgimą. Galima atkurti giliai susižedus.

Prez. Wilson gavo šią stovylą dovanų nuo Italų karaliaus

Ar Pažįsti Pats Save?

(Tasą)

KRAUJO CIRKULIACIJA.

Širdis.—Dėlei to, kad kraujas pasiektų visas kuno dalis, reikalinga yra jėga, kuri jį vartytų. Tą veikmę atlieka širdis, kuri yra ne centras jausmų, bet labai sumaniai išgalvota pumpuojanti mašina.

Širdis yra dydžio kaip geras kumštis; ji randasi krutinėj tarp plaučių. Yra tai kiaušaus raumenų organas, kuris yra įtaisytas taip, kad kraujo atgal nebeleidžia, bet vis jį varo pirmyn. Širdies plakimas, kurį mes jaučiame savo krutinėj, per kurią ji pasidaro mažesnė ir visą kraują iš savęs išvaro į visas kuno dalis. Po susitraukimui širdis vėl pasididina, atsidaro jos dangtis ir ji pripila krauju. Potam ji vėl susitraukia ir kraują iš savęs išvaro pirmyn; taip ji daro tol, kol žmogus gyvena.

Apskritai imant, širdis plačia 72 sykį į minutą.

Pakol širdis pumpuoja, kaip buvo minėta augščiau, ji pumpuoja dvigubai, kadangi ji yra padalyta muskuline pertvara į dvi dalis. Kairėji širdies dalis, arba kairėji pompa, kraują varo per visą žmogaus kūną, teišėji gi dalis plaučių varo kraują tik per vienus plaučius.

Kraujo indai.—Eilė uždengtų triubukų arba kraujo indų, kaip juos paprastai vadinama, užlaiko cirkuliuojantį kraują. Jos dalinasi į tris skyrius: 1, Arterijos; 2, Kapiliariskieji sudynėliai ir 3, Vėnos.

1. Arterijos.—Iš kairiojo širdies šono išeina didžiausioji visame kūne arterija—Aorta. Tai yra gana stipri triubukė, storio kaip vyro nykštys. Išėjus iš širdies, ji tuojaus išsidalina į šakas, tos šakos išeina dar į mažesnes šakutes ir tt., kurios tai pasiekia visas žmogaus kūno dalis. Teipogi reikia patėmyti, kad tos mažiausios arterijos šakelės liuosai vienijasi pačios tarp savęs. Tokiu būdu kraujas, išėjęs iš širdies į Aortą, išsinešioja po visą žmogaus kūną. Nuo šitokio kraujo bangavimo paeina pulsas, kuris geriausiai yra užčiuopiamas per rankos ryšėlį, bet teipogi ir kitose vietose, kur arterija yra paviršij kuno. Natūrališkai, perpiovus arteriją kraujo sriovė nebus nuolatinė, bet tarpais. Arterijų sienos, ypač didžiųjų, išsi-

kiria, kada buna padalytos.

Kadangi kraujo bėgis arterijose yra nuo širdies į galvą ir visas kitas kūno dalis, jeigu perpiauti arteriją, sustabdymui kraujo tekėjimo, reikia suspausti arteriją šone širdies arba prieš vietą perpiovimo. Teipogi yra reikalinga suspausti arteriją kaip galima arčiau širdies, kad sustabdyti kraujo tekėjimą. Dėlto kad arterijos šakos sueina viena su kita ir jeigu spaudimas yra padarytas augščiau kraujo tekėjimo vietos, kraujas dar gali ateiti iš kitų arterijų, užtaigi yra reikalinga suspausti arteriją iš abiejų šonų perpiovimo. Kadangi nevisose kūno dalyse arterijos guli paviršium; taipogi, kad reikia mokėti surasti vietą, kur būtų galima arteriją prispausti prie kaulo; pirmutinės pagalbos studijuotojui yra būtina reikalinga žinoti arterijų padėjimas, teipogi vietos, kur jos geriausiai gali būti suveržtos.

Aorta turi tris šakas, kurios yra labai interesingos pirmos pagalbos studijuotojui, ir kurias jis būtinai privalo žinoti. Per vieną jų, Cakrotidą, kraujas pasiekia kaklą ir galvą; per antrą, Subclavian, kraujas eina į visas kitas augštesnes kūno dalis, o per trečiąją, Femoral, kraujas išsisklaido po visas žemesnes kūno dalis.

Arterijų tekėjimas yra daug svarbesnis, nei kitokis tekėjimas, nes jį perpiovus, kraujas labai smarkiai veržiasi lauk, kadangi jis yra varomas kartas nuo karto susitraukiančios širdies. Kraujas, kuris randasi arterijose yra labai šviesus, kadangi jis dar nenustojęs yra savo charakteriško raudonumo nuo kraujo, kuris randasi plaučiuose.

2. Kapiliariskieji sudynėliai.—Arterijos, eidamos tolyn ir tolyn nuo širdies, darosi vis mažesnės, antgalo jos pavirsta į mažutėlius indelius, kurie iš lotyniško vadinasi kapiliariskieji sudynėliai. Jie yra plačiai išsišakysę po paviršium odos ir pridūoda jai raudoną išvaizdą. Kada mes kuomi paspaudžiam odą, ji pasidaro išbausti; tai reiškia, kad mes spaudždami išvarėme iš tų sudynėlių kraują. Kapiliariskuose sudynėliuose pulsas arba vilnis, paeinančios nuo širdies tvaksėjimo, visiškai yra neužjauciami. Kapiliariskieji sudynėliai taip

plačiai randasi išsikerioje mūsų kūne, kad kur tik mes neprapiausime ar pradursime odą, juos visur atrasime ir tuoj iš jų pradės tekėti kraujas. Vienok kraujo tekėjimas iš jų išskiriant tik nekuriuos didesnius, nėra pavojingas. Dėlei jų tokio didelio skaičiaus, norint užstabdyti kraujo tekėjimą, reikia užspausti ant pačio įpiovimo vietos.

Kraujas kapiliariskuose sudynėliuose yra daug tamsesnis, negu arterijose.

3. Vėnos.—Kraujo sudynėliai, per kuriuos jis grįžta iš visų kūno dalių atgal prie širdies, vadinasi vėnomis. Jos gali būti lengvai patėmytos, kaip melynios gislos po oda. Kapiliariskieji sudynėliai padaro mažas vėnas, šitie susilieja į kruvą, padaro didesnes vėnas ir tt., antgalo pasidaro visai didelės vėnos, kurios išlieja į tiesijį šoną širdies. Didžiausia vėna yra ta, kuri randasi kakle. Tarp kraujo tekėjimo iš įpiautų arterijų ir vėnų yra tas skirtumas, kad iš vėnų kraujas teka lygia sriovele, tuomi tarpu kaip iš arterijų jis yra tarpškas.

Vėnose kraujas yra tamsiai raudono dažo, kadangi jo oxygenas dingsta kraujui pereinant per kapiliariskuosius sudynėlius. Kraujo tekėjimas iš vėnų nėra toks pavojingas, kaip iš arterijų, nes dikčiai kraujo gali nubėgti tik iš didelės vėnos. Kadangi per vėnas kraujas teka iš visų kūno dalių link širdies, tat norint sustabdyti kraujo tekėjimą iš įpiautos vėnos, reikia suspausti tolesnijį nuo širdies šoną, arba pačią įpiovimo vietą.

Kraujas.—Kraujas yra tai tokis skystimas, kuris užlaiko savyje maistą, oxygeną ir šilumą maitinimui ir šildymui visų kūno dalių, iš kurių jis teipogi išvalo sunaudotą ir nereikalingą medžiagą. Šitoks procesas atsilieka patol, pakol žmogus gyvena. Kraujo ypatybė yra ta, kad jis gali sutirštėti arba sukrekti, kas yra labai svarbu žinoti pirmutinės pagalbos studijuotojui. Pakol kraujas teka gislose, jis yra skystas, bet išsiliejus ant paviršiaus kūno, jis tuoj sutirštėja, kas ir prilaiko kraują nuo tolesnio tekėjimo. Čionai tai matosi puikus gamtos surėdymas, nes jeigu kraujas neturėtų tos ypatybės, sykį prasimušęs, visas ištektų iš žmogaus kūno. Kiekvė kraujo išteklėjimo apskaito pagal didumą įpiovimo, taip lygiai kaip vanduo, tekantis per triubukę. Nors labai retai, bet atsiranda žmonių, kurių kraujas netirštėja. Tokie žmonės yra vadinami "krauja-tekiai" o angliškai "bleeders" Jiems sykį prasimušęs nuo įpiovimo ar danties ištraukimo kraujas išteka iki paskutiniam lašui, paskui ką seka mirtis.

Dėlei to, kad reikia žinoti, ką daryti sustabdymui kraujo tekėjimo, reikia teipgi žinoti, kokie yra reikalingi kraujo sutirštėjimui padėjimai. Pirmučiausia ir labiausia kraujo sutirštėjimui yra reikalingas visiškas atsilis. Nuolatos bejudirant paspaudžiant kraujo tekėjimas nesustos niekados. Liuosas oro prie žaizdos prisėjmas taipogi padeda kraujui sutirštėti. Sutirštėjimą dar greičiau galima pasiekti su pašaline, turin-

čia ypatybę sukrekti, medžiagą. Tam tikslui yra geriausiai žaizdą užlipinti plona gaza. Uždėjimas žaizdos vortinkliais yra teipogi geras daiktas, nes apsaugo ją žaizdą nuo žemių.

(Toliaus bus).

KITĄ SYK IR PATS NEATIDUOTUM.

Covington, Ky.—Šito miestelio gatvekario konduktorius buvo sąžiningas žmogus—labai sąžiningas. Jis savo gatvekaryj rado krepšį, kuriame buvo pinigų—išviso net \$28,000. Konduktorius nunešė jį savo kompanijos ofisan. Vos spėjo jis įeiti, atlėkė uždusęs taipgi vyras, kuris buvo savo krepšį su pinigais gatvekaryje išmetęs.

Jis krepšį atsiėmė, o sąžiningas konduktorius už savo sąžiniškumą gavo dovanų—čielą vieną doliarį. Ką konduktorius pasakė ar pamane apie tokį geraširdį vyrą—apie tai istorija tyli.

"LIETUVOS" ŠERININKAI.

Kurie esate persikraustę iš savo senų gyvenimo vietų į naujas, prašome pranešti savo naujus antrašus.

Sekancijų šerinininkų norėtu me gauti jų tikrus dabartinius antrašus:

J. Andreliunas,
2325 W. 23 St. Chicago
A. Garmus, 1711 N. Ashland, Ave., J. Petraitis, 2028 Canalport Ave., Skalandžiu-nas, 6347 Maryland ave., P. Zdankus, 3239 Emerald ave. visi iš Chicago.

Vladas Jucius, nežinomas antrašas,

Vladas Surna, nežinomas antrašas.

Jonas Dambrauskas nežinomas antrašas.

A. Burbas, c-o Skodis nežinomas antrašas.

Abam Buker, nežinomas antrašas.

S. Jursas, nežinomas antrašas.

Laurinaitis, nežinomas antrašas.

P. Ramoška, nežinomas antrašas.

Jonas Strumskis, nežinomas antrašas.

D. Rupšis, nežinomas antrašas

Z. Grigaitis, 3308 Auburn Ave., City.

J. Kairis, 3027 Auburn Ave., City.

Miss Veronika Kebaite, 1713 N. Ashland Ave., City.

J. Petraitis, 2028 Canalport Ave., City.

Ignas Noreika, Rockford Ill.

Vincas P. Norkas, 4310—9th Ave., Seattle, Wash.

A. Tamolaitienė, 1947 E. 13th St., Lorain, Ohio.

F. Skalandžiuonas, 6347 Maryland Ave., City.

S. Vitartas, 2152 Coulter St., City.

V. Kevelaitis, R. F. F. 3, Erie, Pa.

K. Kvedras, Box 334, Barneyville, Ohio.

J. Jugis, R. I. Box 68, Rockfield, Conn.

S. Laurinavičius, 366 Saratoga St., Baltimore, Md.

